

dissabte, 11 de setembre de 2010

ILLA DE XÀTIVA, un documental sobre les Comarques Centrals del País Valencià

[El 11 de setembre de 1714](#), les tropes borbòniques entraren a Barcelona a foc i flama. Allí s'hi trobaven també les darreres tropes valencianes maulets que la defensaven. Entre d'elles podem imaginar que n'hi hauria maulets xativins, en sentit ample, de Xàtiva i de la seua governació. Aquestos en caure Barcelona vegeren com queia la darrera possibilitat de recuperar Xàtiva. Per això, en caure Barcelona, podem dir que va caure també Xàtiva. I que la seua diada és també la nostra diada. I amb ella va caure també la nostra governació, antecedent històric de les Comarques Centrals del País Valencià. Sempre s'ha posat l'èmfasi en [la crema de la ciutat](#) i l'[intent borbònic de Felip V d'esborrar-la](#) amb la construcció d'una nova colònia anomenada San Felipe. Intent que hauria quedat revertit amb la repoblació i la posterior recuperació del nom gràcies a l'il·lustrat [Joaquim Llorenç Villanueva](#) el 1811, clausurant així l'afer. Aquesta explicació beneïda per la història oficial, suposaria el triomf de la democràcia i la confirmació d'una reconciliació espanyola. La realitat, però, és que aquest fet va donar lloc a una situació d'excepcionalitat, sols interrompuda breument, per la [Província de Xàtiva el 1822-1823](#) (impulsada també per Villanueva), per la qual no sols una ciutat era

esborrada, sinó que un territori que havia existit des d'abans de la romanització s'esgolava en un no res jurídic per la força de les armes. Prova que un problema, no sols cultural, sinó, fins i tot territorial, [hi perviu no resolt](#) des d'aleshores són els casos de **Caudete (Cabdet)** i Castelló. El primer poble, on encara es mantenen costums valencians, era part de la Governació de Xàtiva llavors, però [Cabdet hui es troba emplaçat a Castellà la Manxa com càstig per la seua adhesió a la causa maulet](#), mentre és dóna el contrasentit que Villena, castellana en aquell moment, i lògicament borbònica aleshores, li ha pres el lloc. Castelló, per la seua banda, conegut llavors com Castelló de Xàtiva, es troba paradoxalment a la comarca de la Ribera Alta on participa des de l'arribada de la "democràcia" d'una [guerra de denominacions entre Castelló de la Ribera i Villanueva de Castelló](#). A banda d'això, difícil se'ns fa encara imaginar totes les conseqüències que s'han derivat, però a tall d'exemple podem esmentar aquestes: la poc innocent comunicació entre les nostres poblacions, exemples destacats del qual són la increïble [absència de connexió entre Gandia i Dénia](#) i l'estat paupèrrim en que sobreviu la línia [Xàtiva-Alcoi](#); també ho és l'absència d'una universitat pròpia i que els nostres centres universitaris estiguen dividits en petites dependències filials de València i Alacant; i no ho és menys encara la sorprenent absència d'una denominació d'origen vitivinícola pròpia i de nou la seua divisió entre [València](#) (la Costera i la Vall d'Albaida) i [Alacant](#) (el Comtat, l'Alcoià i la Marina). Tot això i la situació perifèrica en que es troba aquest territori respecte dels actuals nuclis de poder immediat, València i Alacant, i la vinculació constant que ha mostrat amb Barcelona i el Principat, així com amb Eivissa per mar, fan que constituïxca una quinta gran illa en l'àmbit de la catalanitat, l'Illa de Xàtiva, a la que també podríem anomenar Diània, com ho feia el mestre [Joan Pellicer](#), i que és, sense cap mena de dubte, encara avuí, el pany ocult que niga "Espanya" calladament i sense que es note l'efecte, més enllà de l'interessat rebombori mediàtic dels suposats epicentres d'Euskadi i el Principat.

Per tot això, ara més que mai, ens cal una reflexió sobre què són i signifiquen les Comarques Centrals, una exploració que ens ajude a clarificar quina és la seua relació amb València ciutat i quin paper juguem

en el trencaclosques polític. Un paper que, a ben segur, és més important del que pensem. I una exploració que vos convidem a iniciar amb aquest documental que esperem vos agrade.

[Valenciclopèdia, tota la cultura valenciana per fi compilada](#)

Ací som socarrats